СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 132. Джерзі Сіти, Н. Дж., пятниця, 7-го червня 1940. No. 132. Jersey City, N. J., Friday, June 7, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1018. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

АМЕРИКА ДАЄ АЛІЯНТАМ ЗБРОЮ З 1918

ВАШИНГТОН. — Головний прокуратор Джексон заявив, що коли дивитись на справу з правного боку, то ніщо не стоїть на перешкоді, щоби дати аліянтам ту зброю, що залишилась в Америці з минулої світової війни. В парі з тим офіційні кола заявили, що в найближчих днях аліянти могтимуть купувати від Америки цю зброю, що дотепер зложена в магазинах. А тої зброї чимало: два міліони крісів і відповідна скількість амуніції до неї. Пять тисяч гармат, головно 75 міліметрових, і також відповідна скількість амуніції до них. Офіційні кола заявляють, що ця зброя для модерної американської армії вже перестаріла, але вона ще придасться для аліянтів, головно Англії, яка в останних тижнях у Фляндрії стратила велику скількість матеріялів.

Зате конґресовий комітет заграничних справ великою більшістю голосів відкинув резолюцію сенатора Пепера, якою він хотів авторизувати продаж найодмодернішої зброї, що її має американська армія, аліянтам. Проти такого продажу були навіть адміністративні кола.

ПОШИРЕННЯ ПОДАТКІВ.

ВАШИНГТОН. — Конґресовий підкомітет податків приняв резолюцію, щоб поширити податки на американське населення в той спосіб, щоби податки платили вже люди, які заробляють річно по $800, коли неженаті і $2,000, коли жонаті. Ця резолюція ще піде під наради цілого конґресу і не виключене, що вона перейде.

ВЕЛИКА ЮНІЯ ПРИСТУПАЄ ДО А.Ф.П.

НЮ ЙОРК. — Велика юнія кравців жіночих одягів, що колись відступила була від Американської Федерації Праці, приступила до Конґресу Промислової Орґанізації, далі відступила і від цього Конґресу та якийсь час була самостійною — тепер знов приступила до Американської Федерації Праці, з певними застереженнями, що А.Ф.П. не буде стягати від кожного члена по одному центові на боротьбу з К.П.О., а також постарається, щоб з провідних становищ в юніях поусувати ґенґстерів і ракетірів.

ЧИ БУДЕ МИР СЕРЕД РОБІТНИКІВ?

ВАШИНГТОН. — Президент Конґресу Промислової Орґанізації, Джан Луїс, запитаний, чи не можливе тепер замирення з А.Ф.П., відповів, що не думає, та не вірить, щоб чергові переговори з А.Ф.П. довели до якого небудь успіху.

„ПЯТА КОЛЮМНА" В ПОЛУДНЕВІЙ АМЕРИЦІ.

МОНТЕВІДЕО. — Нові поліційні доходження виявили, що націстична партія в Уруґваю мала за завдання не менше, ні більше, тільки захопити владу в Уруґваю і підчинитися приказам Німеччини. В слід за тим місцева влада переводить широкі арешти і чистку з елементів „пятої колюмни". Подібну чистку переводять Чіле і Арґентина. В тому напрямку кооперує з місцевими властями Північна Америка.

ВАШИНГТОН. — Конґресовий комітет заграничних справ одноголосно одобрив становище секретаря стейту, Кордела Гола, що Злучені Держави Америки не допустять до того, щоб у західній гемісфері яка небудь територіяльна посілість змінила власника на користь якоїсь іншої чужої, позаамериканської держави.

КАНАДА ПРИЙМАЄ ДІТЕЙ З ЕВРОПИ.

ОТАВА. — Міністер засобів, Т. А. Крерар, заявив у канадійськім парляменті, що Канада в найближчім часі пічне приймати до своїх границь велике число дітей з воюючих европейських країв, головно з Англії, Франції, Голяндії, Бельгії і т. д. Це буде вандрівка дітей на таку скалю, якої ще не бачив світ, казав міністер.

ЩЕ ОДНА РІЧ, ЯКОЇ „СВІТ НЕ БАЧИВ".

НЮ ЙОРК. — Комітет помочи европейським краям, під головуванням Гувера, заявив, що в краях, які недавно окували німецькі сили, головно в Данії, Голяндії, Бельгії, північній Франції і Норвеґії, до двох місяців повстане такий голод, якого ще світ не бачив. Деякі краї вже вичерпані з харчів. Данія і Голяндія, хоч ніби були фармерськими краями, але вони в дійсності виробляли фармерські продукти, як сир, масло, яйця і т. п.. Одначе, щоб вдержати домашні звірята, вони спроваджували величезну скількість корму для тих звірят з інших країв. Тепер приплив тих продуктів здержаний і ті краї вневдовзі змушені будуть убивати свої домашні звірята. Далі вони опиняться перед голодом.

РОЗВЯЗАННЯ ПІДРИВНИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ.

ОТАВА. — Канадійський парлямент розвязав з десять підривних орґанізацій, серед них кілька комуністичних і кілька фашистівських.

БЕРЛЕ ВИСТУПИВ З АДВОКАТСЬКОГО ТОВАРИСТВА

ВАШИНГТОН. — Асистент секретара стейту, Берле, заявив, що виступає з адвокатського ґилду, бо переконався, що той ґилд чомусь не хоче звести боротьби з внутрішніми комуністичними елементами, які в ґилді захопили значні впливи.

РІДЕР ДО АМЕРИКАНСЬКИХ НІМЦІВ

НЮ ЙОРК. — Головний редактор нюйорського „Штатсцайтунґу", а також бувший секретар в кабінеті Рузвелта, виголосив промову до американсько-німецького товариства „Штурмферайну" і сказав, що американці німецького походження мусять бути приготовані в Америці на ті самі неприємности, що вони їх зазнавали в 1915, 1916 і 1917 роках, коли то навіть само німецьке назвище нераз стягало на чоловіка клопіт. На це нема ради, казав Рідер, а треба це терпеливо зносити.

КАРАЮТЬ ЗА НАРУШЕННЯ ЗАКОНУ ПРО ЗАПЛАТУ

Ралфа Своція, 45-літнього власника „бюті пардору" в Ню Йорку, поставлено на суд за те, що не платив своїм робітницям мінімальної заплати, яку постановляє закон про робітничі заплати. Його засуджено на гривну в сумі 500 долярів; якби її не заплатив, буде мусіти відсидіти 40 днів.

ХОЧЕ ЗНОВУ БУТИ КОНҐРЕСМЕНКОЮ

Дженет Ренкин, що була колись першою жінкою в американському конґресі, зголосила свою кандидатуру на члена конґресу з Монтани.

Вона звісна з того, що належала то тих нечисленних конґресменів, що голосували в 1917 році проти приступлення Злучених Держав до війни.

ДОБУВАННЯ СОЛИ В АМЕРИЦІ

Як каже бюро копалень у Вашингтоні, цього року добуто в Злучених Державах 9 міліонів 277 тисяч 911 тон соли. Була це рекордова скількість.

Представляє ця скількість вартість близько 24 міліонів 510 тисяч долярів.

У цій скількости є три роди соли: скальна сіль; сіль, добута з випаровування сировиці; і сіль, добута з моря.

ЯКА ТЕПЕРІШНЯ НІМЕЦЬКА СИЛА?

ПАРИЖ. — Французи подають, що в німецькім наступі на Париж, себто на „серце Франції", бере участь 2,250 німецьких повзів, 1,000 літаків і 15,000 моторових возів. Війська має бути свіже. Не те, що боролось у Фляндрії.

СМЕРТЬ ПІД ПОЇЗДОМ

Джеймс Кардос, 11-літній хлопчина з Савт Амбою, Ню Джерзі, пробував дістатися з кількома товаришами на переїжджаючий товаровий поїзд залізниці Раритен Ривер рейлровд. Він похопнувся й впав під поїзд, котрий відтяв йому ногу. Хлопчина вмер на місці з упливу крови.

ПОРАДИ „ВЕЙТЕРКАМ"

Джан Б. О'Міґа що вчить готелевих „вейтерок" їх професії, каже, що коли готелевий гість не має апетиту, то це часто є виною „вейтерки". Він радить вейтеркам не послугуватися неґраматичною мовою, якою люблять чванитися „вейтри", та не малювати нігтів.

ОГРІВАННЯ ПРИ ПОМОЧІ СОЛИ

Так як у домах огрівається кімнати при помочі гарячої води або пари, так у промислах, у котрих треба температури коло 1,100 ступнів Фаренгайта, а не вільно вживати полуміни, вживається розтопленої соли. Розтоплену сіль женеться рурами.

Цей спосіб огрівання придумали три інжинири підприємства Дю Понта в Вилминґтоні.

КОРАБЕЛЬ ЗУДАРИВСЯ З КИТОМ

Капітан японського корабля „Татура", що прибув оноді до Сан Франсіско, оповідає, що його корабель зударився на океані з китом. Капітан думав на хвилю, що корабель зударився з підводним човном. Було це коло 5. години рано й багато пасажирів збудилося зо сну, бо корабель від зударення похитнувся сильно в один бік. Капітан вибіг на капітанський місток, і звідти побачив, як пажори відразу кинулися на раненого кита.

ПАПА, РУЗВЕЛТ І МУСОЛІНІ

РИМ. — Стверджують, що як Папа, так і през. Рузвелт, далі впливають на Мусолінія, щоб відтягнути Італію від участи у війні. Та сумніваються, чи це що поможе. Але одно певне, що ті переговори відтягають італійське рішення. Тому так виглядає, що Італія може виповісти війну кожної хвилини, але може це тревати ще й тижнями.

ПОДРУЖА Й ВДОВОЛЕННЯ

Д-р. В. Е. Ковл, соціольоґ університету Тенесі в Ноксвилі, каже на основі широких розслідів, що на три мужі один чується невдоволеним, а зате серед заможних жінок на сім лише дві чуються нещасні.

СЕБЕГУБСТВО ЗО СТРАХУ ПЕРЕД ВІЙНОЮ

В Омага пополнила самогубство при помочі світляного газу 53-літня Леонора Гавзер. В її кімнаті поліція знайшла записку: „Я не може переживати ще одної війни. Прошу похоронити мене коло матери".

Родина каже, що вона дуже журилася війною.

САМІ ЖІНКИ СУДЯТЬ ЧОЛОВІКА

Один чоловік з Гелена, Монтана, обвинувачений прокураторією за крадіж годинника вартости 4 долярів, побоювався за себе, коли дізнався, що судити його буде лава присяжних суддів, зложена зо самих жінок. По трьох-годинних нарадах жінки винесли звільняючий присуд.

СМЕРТИ ВІД СПЕКИ

Внаслідок спеки померли в Ню Йорку в середу три особи. Температура в той день була на 13 ступнів вища від пересічньої температури в тому дні.

В Атлентик Сіти, Ню Джерзі, трапилася в той день коротка, десять-хвилева буря з громади. Грім убив 69-літнього ресторанника, що ловив рибу сталевою вудкою з причалу. На великій гаті в Помптон Фолс, Ню Джерзі, вода занесла одну 19-літню дівчину почерез гату в вир, де вона втопилася. Два хлопці кинулися їй на ратунок; один добувся звиру з життям, другий утопився.

ВЕЛИКІ НІМЕЦЬКІ ВТРАТИ.

ЛОНДОН. — Обчисляють, що Німеччина впакувала була до Бельгії коло 2,500,000 війська, з чого втратила в битвах до пів міліона жовнірів і одну третину, або й половину механізованих сил.

ПОЖАР ДЮНКЕРКИ.
Вид на французьке місто з британського корабля на Каналі.

АЛІЯНТИ ШУКАЮТЬ ЗБЛИЖЕННЯ ДО СОВЕТІВ

ЛОНДОН. — Англійська дипльоматія постійно далі працює над тим, щоб відтягнути Совети від Німеччини, а принаймні довести до того, щоб Німеччина не діставала від Советів ніякої допомоги. Стверджують, що ці змагання мають деякі успіхи. А заключають це по тому, що советські газети зачали писати про „спільні інтереси з аліянтами на Чорному морі й в східній частині Середземного моря". Далі кажуть, що Совети таки налякалися успіхів Гітлера. Вони, каже британський обсерватор, не можуть забути того, що „Німеччина мала довгий час око на Україну". Ось тим пояснюється тепер те, що Совети дали так скоро свою згоду на назначення сера Стефорда Крипса британським амбасадором до Москви, а Ейріка Лябон такимже французьким амбасадором.

СОВЕТИ І БАЛТІК.

МОСКВА. — Совети заключили нові умови з Естонією, Латвією і Литвою, силою яких дістали нові права на випадок війни. Згідно з тими умовами усі ті краї будуть на випадок війни під безпосередньою советською командою.

НА ПРИКАЗ МОСКВИ.

КОВНО (Литва). — На домагання Советів арештовано 64 особи в Вильні, що запідозрені в тому, що ніби мали поривати советських вояків, що стояли залогою в Литві.

ЗАЧАЛАСЯ НОВА НІМЕЦЬКА ОФЕНЗИВА.

ПАРИЖ. — Не минуло яких 24 години, як закінчилася перша німецька офензива в Голяндії, Бельгії й північній Франції, як німці розпочали другу. І то в Франції, на фронті, що довгий на 120 миль та сягає від пристані Абевил над Каналом Ля Манш аж до Седану і головної Лінії Мажіно. Один з американських кореспондентів подає, що „судьба Франції, Великої Британії й тої справи, що вони заступають, є тепер — у руках Бога й французької армії". Далі каже, що французи рішені витревати до останнього жовніра й останньої точки опору. Тим разом, каже він далі, французи краще підготовлені до боротьби, бо через битву в Фляндрії мали час скріпити лінію оборони. Та нова лінія це вже твір самого ґенерала Вейґана, теперішнього начального команданта французьких сил. Ось так станули проти себе армії, що мають яких два міліони вояків. Французькі джерела стверджують, що перші німецькі наступи не вдалися. Те, що деяким німецьким частинам вдалося продертись, не є в очах французів ніяким успіхом, бо це є передбачене. Французам іде про цілість оборонної лінії, а вона держиться добре.

„ЗА ДВА ТИЖНІ В ПАРИЖІ!"

БЕРЛІН. — Ось таке пишеться в німецькій пресі. І так думають німці. Вони певні, що їхня офензива буде вдачною. Навіть пишуть, що вже прорвали першу французьку оборонну лінію.

ДАЛЯДІЄ УСТУПИВ.

ПАРИЖ. — Наступила ще одна зміна в французькім кабінеті. Уступив Едвард Далядіє, що був міністром заграничних справ. Його місце забрав теперішній премієр Пол Рейно, що є тепер міністром війни і міністром заграничних справ, себто займає найвідповідальніші тепер уряди.

ВЗАЇМНО СЕБЕ ВИНИЩУЮТЬ.

ЛОНДОН. — Британські комунікати подають звідомлення про німецькі налети на англійські промислові центри, як також і про атакування аліянтами таких німецьких промислових міст як Дісельдорф, Ессен, Кольонія, Франкфурт над Меном.

ВИСИЛАЮТЬ ПОЛЬСЬКИХ УТІКАЧІВ.

БУКАРЕШТ. — Повідомляють, що з Румунії будуть виселені до Сирії в Малій Азії рештки польських утікачів, що втікли до Румунії по розвалі польської держави. Тих утікачів має ще бути до 13 тисяч осіб.

НІМЦІ ПРО ДОКТРИНУ МОНРА.

БЕРЛІН. — Німецькі ґазети хвалять британського премієра Чорчіла за „чисту правду", коли говорив про британську проґру в Фляндрії. Але заразом зазначують, що він втягає Америку до війни, бо говорить про можливість, що „британські острови можуть бути підбиті" на те, щоб таким чином наклонити обидві Америки до ратунку Англії. Німці кажуть, що доктрина Монра є односторонна, бо вона не дозволяє на те, щоб европейські держави вмішувались в американські справи, але зате Америка може вмішуватись в европейські справи. А повинно бути, як кажуть німці, так, що й Европа повинна мати свою доктрину Монра, що не дозволялаб Америці мішатись в европейські справи.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення мае бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order. За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

НАЙБІЛЬША ПОМИЛКА СТАЛІНА

Який тиждень тому одна нюйорська ґазета помістила була під таким наголовком статтю про політику російського диктатора Сталіна і доказувала в ній, що союз Сталіна з Гітлером був найбільшою помилкою політичної карієри Сталіна.

Ціллю угоди з Гітлером було дати Гітлерові поміч в його кампанії проти західних европейських країв і в цей спосіб їх на себе сильно нацькувати. Росія думала в цей спосіб скористати подвійно: раз, захопити для себе деякі краї на західній границі, подруге скористати колись ще більше, як Німеччина, з одного боку, а алянти з другого боку, будуть висилені війною. Помилка Сталіна була в тому, що він не припускав, щоб Німеччина могла дати собі раду з Англією й Францією так легко й по війні остатися сильною та небезпечною для Росії. Виходило би, що Сталін був би краще зробив, якби він був пішов з західними державами проти Гітлера.

Від коли була написана ця стаття, події на воєнному фронті показали ще дальшу перевагу Німеччини, ще дальшу слабість Англії й Франції. Справа цих останніх стоїть уже так зле, що ґенерал Гю Джансон передбачує можливість скорого закінчення війни Німеччини проти Франції, якщо Німеччина й Італія вдарять на Францію сполудня через Швайцарію в такий спосіб, у який Німеччина вдарила на Англію й Францію на півночі через Голяндію й Бельгію. Навіть у самій Англії уряд говорить про можливість німецького наїзду на Анґлію, ба навіть перемоги там.

Що й большевицький уряд може числитися з такою можливістю, показують донесення про певне наближення між Росією й Анґлією й Францією. Відносини між Росією, з одного боку, та Англією й Францією з другого, були від якогось часу такі холодні, що в Москві не було ні французького ні англійського амбасадорів, що й амбасадор Англії й амбасадор Франції були нібито на вакаціях. Тепер Росія признає англійським амбасадором Сера Стефорда Крипса, лондонського адвоката, лівого лейбориста, що був висланий до Москви на торговельні переговори. Рівночасно Москва підсуває французькому урядові, щоби зробив щось у тому самому роді. Таке наближення в цей мент має очевидно політичне значіння, бо нині ніякі відносини, а тимбільше торговельні не позбавлені воєнного значіння.

Чи вдасться Росії направити „найбільшу помилку Сталіна", нині невідомо. Можливе, що ця поправка прийде запізно та що вона не врятує Англії й Франції від розгрому. Можливо, що самий Сталін побачить небезпеку такої ґри для себе й остаточно кине Англію й Францію та таки буде старатися скористати спілкою з переможцем. У Сталіна, як і в кожного іншого диктатора, все це можливе, бо ні одному з них за ніщо не йде, як лише за задержання й поширення своєї влади.

УКРАЇНСЬКИЙ КУЛЬТУРНИЙ ГОРОД У КЛІВЛЕНДІ

Тому, що Український Город є символом вкладу України в духове й культурне життя світа, й що тому, що в тому Українському Городі є статуї таких велитнів України як Тарас Шевченко, Володимир Великий, Іван Франко... назначується день 2. червня 1940 р. Днем Відкриття Українського Культурного Городу.

Ось таке читаємо між іншим в проклямації Геролда Г. Бортона, (Harold H. Burton), посадника міста Клівленду, в стейті Огайо.

Український Культурний Город зробить дуже багато в тому напрямі, щоб познайомити громадянство з історією України і творами українських письменників, поетів і вчених, пише Джан В. Брікер (John W. Bricker), губернатор стейту Огайо, у своїм ґратуляційнім письмі, висланім до Злучених Українських Організацій міста Клівленду.

Ось так виявила найвища адміністративна влада міста Клівленду і стейту Огайо розуміння того, чого доконала під культурним оглядом українська громада в Клівленді, по довгих роках великих трудів і жертв. Її труди і „дух України", у сполуці з великим мистецтвом славного різьбаря Олександра Архипенка, злилися гармонійно на те, що маємо тепер в одному з великих американських міст, в Клівленді, в прекраснім Парку Ракефелера, величавий Український Культурний Город, що є гордістю усього українства в Америці. Це справжній культурний здобуток. Це пізнати і по тому, що Український Культурний Город відразу вибився на перше місце між іншими культурними городами. І то тільки — своєю мистецькою цінністю. Тому щиро радіти повинні ним у першу чергу ті, що завдали собі труду, щоб цеї справи припильнувати, зокрема ті, що поперли цю справу ще й грошево. Радіє тим наш орган, що щиро її попирав, а зокрема радіє У. Н. Союз, що як у інших подібних випадках, так і тут, дав поважну жертву в самих початках, щоб тим підперти ініціятиву і добре діло. Усе те зложилося на те, що ми діждались в днях 1. і 2. червня б. р. Святочного Отворення Українського Культурного Городу, на яке прибули представники багатьох наших центральних орґанізацій, як теж численні гості з Канади, а також з таких міст як Дітройт, Шікаґо, Пітсбурґ й інші. Була теж делеґація від У. Н. Н. Союзу, в особах п. М. Мурашка і п. Д. Галичина, а часопис „Свободу" заступав д-р Л. Мишуга.

Святочний концерт.

Українська культурна маніфестація, звязана з отворенням Українського Культурного Городу, розпочалася формально в суботу дня 1. червня б. р. Зачалася Святочним Концертом, що відбувся в пречудній салі „Клівленд Поблик Одіторіюм", що міститься у тій величавій будівлі, що стоїть напроти Сіти Гол, і є присвячена **„патріотизмові, поступові й культурі"**. Вистарчає ввійти до концертової ґалі цеї величавої будівлі, щоб відразу переконатись, що маємо до діла зо справжньою культурою, з мистецтвом і естетикою...

Адв. Омар Е. Малицький проводив програмою концерту, заповівши у першу чергу формальний привіт з боку управи міста.

Зложила його пані Геролд Г. Бортон, дружина посадника міста. Привіт був щирий і поетичний. Бесідниця порадила слухачам зробити так, як вона. Зайти до Українського Культурного Городу і перебути там на самоті хвилину серед зелені й квітів, прислухуючись щебетанню пташок. Тоді й лекше буде можна роздумувати про безсмертність душі й твори тих ґеніїв, що їх статуї знаходяться у тому Городі. А думки і слова тих ґеніїв безсмертні. Вони міжнародні, зрозумілі для усіх, дійсно культурних, людей...

Потім понеслася ще більш усім зрозуміла — українська пісня. Співав Хор „Думка", з Дітройту, під проводом п. Івана Атаманця, що був запрошений на те свято. Народні строї жінок були такі гарні й так гармонізували з собою, що хор виглядав як гарна китиця живих квітів. Виступав він тричі з обширною програмою, що обіймала твори ріжних наших композиторів, як теж і дві американські пісні. Закінчив свій виступ (і концерт!) піснею „Боже благослови Америку". По кожній пісні підносились з боку публики щедрі оплески. З особливо оплескувано „Трембіту" (Купчинський - Атаманець). Підчас співу цього твору можна було почути прекрасний, дзвінкий голос одної з молодих співачок-хористок.

Акомпаніямент спочивав у руках панни Степанії Андрусевич.

З українськими народніми танцями виступав Клюб Українських Танцюристів, під умілим проводом молодого Степана Германа, що теж виступив і з сольовим танком. Приґравала „старокраєва" музика. Таких танкових виступів було кілька, по ріжних точках програми. Через те й не було одноманітности. Танці були віддані назагал гарно.

Надпрограмово, як гостісолисти, танцювали ще панна Надя Кашуба і п. Василь Авраменко, витані щиро публикою.

Зпоміж запрошених на це свято наших артистів виступила перша пані Ольга Лепкова, якій акомпаніював, як завжди знаменито, проф. Антін Рудницький. Відспівала чотири пісні: Рубінштайна-Ніч, Чайковського — арію з опери „Жанна д'Арк", Рудницького — дві пісні.

Ця артистка є нам уже відома з інших виступів. Зазначимо, що й тим разом дала ще один доказ, що в неї знаменитий голосовий матеріял та дані на те, щоби бути на оперовій сцені.

Пані Марія Сокіл, відома віддавна як оперова і концертова артистка, відспівала спершу прекрасно пречудну арію з опери Пучінія „Мадам Батерфлай", а потім ще арію з опери „Люїза" Шарпентіє", закінчуючи піснею з опери Рудницького „Довбуш" та двома народніми піснями, опрацьованими А. Рудницьким.

Обидві артистки були приняті, разом з акомпаніятором-композитором, дуже сердечно.

На концертовій програмі була видрукувана 3 точка: промова-привіт єпископа Івана Бучка. Та адв. Малицький повідомив, що єп. Бучко на жаль не буде, бо надіслав телеґраму, в якій пересилає благословення українському Культурному Городові й зазначує, що зайшли непередбачені перешкоди, які уневозможили прибуття. Потім адв. Малицький заявив, що поклике до слова д-ра Л. Мишугу, що прибув на свято.

Згадавши за вашинґтонську маніфестацію української політичної думки і вашинґтонський протест проти гнету і диктатур, під якими стогне 40-міліоновий український народ, д-р Мишуга підкреслив вагу другої української маніфестації, що відбувається тепер у Клівленді, себто маніфестації Української Культури. Далі зазначив, що памятник Володимира Великого в Українськім Культурнім Городі повинен пригадати тим американцям, що хотілиб щоб Америка допомогла, щоб в Европі був лад і спокій, що як довго на Сході Европи Київ був державним центром, а „сонічками ясними" не були такі як Сталін, а такі як Володимир Великий, то тоді був там лад і порядок. А коли хто тепер мріє про „словянську федерацію" в Европі, чи про обєднання европейських народів взагалі, так хай прочитає, що писало про це тому сто літ серце України, себто що писав про це Тарас Шевченко, що його статуя поміщена тепер в Українськім Культурнім Городі. Тоді й зрозуміє, що український нарід завжди хотів жити з ближчими і дальшими сусідами в згоді, як рідний з рідними. А коли хто хоче знати, що український нарід думає про людський поступ, про соціяльні реформи та про ті демократичні ідеї, які обстоює американський нарід, хай шукає відповіди на це в Івана Франка — в розумі України, якого статуя є теж в У. К. Городі.

Усе, що ми можемо тут зробити, казав д-р Мишуга, це те, щоб допомогти при помочі Америки, щоб на сході Европи прийшли до слова лад, серце й розум України. А тоді, то вже цілком певно, у тій „новій Европі" буде місце й для відродженої, вільної й незалежної України.

Адв. Малицький подякував гостям своїм і чужим, за участь в концерті, що відбувся у дійсно зразковому порядку. Далі подав порядок недільної програми отворення У. К. Городу.

Ще одна пісня і концерт закінчився. По концерті українське жіноцтво приймало гостей чаєм в Українськім Народнім Домі.

Культурні Городи.

Заки ввійдемо до Українського Культурного Городу, пригадаємо, що „Культурні Городи Клівленду" це ідея американців. Це має бути така памятка, що має постійно пригадувати, що Америка побудована на братерстві народів, на рівности усіх, без огляду на те, якої є хто національности по походженню і яку визнає віру. Тепер є таких 14 городів, а між ними і „Американський Город". Думка, щоб мати окремий український город, зродилась серед українського громадянства міста Клівленду в 1928 р. Тоді й повстав перший комітет, до якого входили: В. Волянський, І. Тарнавський, А. Білинський, а пізніше І. Волянський, перший предсідник Злучених Українських Орґанізацій міста Клівленду. На ту останню орґанізацію спав й обовязок подбати про здійснення цеї ідеї. Головна праця спала на екзекутиву, згл. на уряд, що складається з таких громадян: адв. О. Е. Малицький, голова, містоголови: Іван Тарнавський і Марія Олексик, Дмитро Шмаґала, касієр, Гр. Степганик, фін. секр., Іван Сподар, рек. секретар, Теодор Грицей, пресовий реферат, а контрольна комісія: Катерина Ґабрівська, Володимир Войціцький і Володимир Третяк.

Не місце тут згадувати про ті великі перешкоди, які треба було побороти, щоб це велике діло увінчалось успіхом. А треба зазначити, що завдяки попертю українського громадянства з міста Клівленду, як і з інших міст, довершено того, що як кажеться у заяві Уряду Українських Зл. Орґанізацій, маємо в Клівленді Український Культурний Город, для будучих наших поколінь в Америці й на — славу України. (Докінчення буде).

ВОЄННА ГІСТЕРИКА

Провінція Алберта з невідомих причин є одною з тих провінцій, де воєнна гістерика проявляється найскорше і найчастіше. Кілька місяців тому великого розголосу набрав тут написаний професорами англійцями підручник, котрому закинено, що він ширить націвську пропаганду, бо в одному місці в ньому говорилося, що умови Версайського договору були за драстичні для Німеччини. Провінціяльний уряд назначив аж комісію з 5., щоб розслідити чи дійсно цей учебник, написаний учителями англійцями з міста Келгар, у південній Алберті, є такий небезпечний, що його треба змінити або замінити іншим. Комісія, кажуть уже виготовила свій звіт, відносно цього учебника, однак його не оголошено. Можна догадуватись, що „велика гора, породила малу миш" тому уважали за ліпше його не подавати до публичного відома, щоб не було великого розчарування та щоб „соблазнь послїдня не була гірше першої".

Ллойд Джордж не так то давно не таке виговорював в англійськім парлямент, коли підкреслював, що за те, що тепер діється в Европі, є відповідальною в великій мірі Англія, але йому ніхто не закидував, що ширить націвську пропаганду, бо дійсні англійці приймають всяку критику холоднокровно і зо стоїцизмом, значучи, що оправдана критика, або як по нашому кажуть „скажім собі правду в очі", скорше приносить користь як шкоду.

Дня 29. квітня в ночі вивісив хтось на ратуші, великий прапор зо свастикою в маленьким місточку Кестор, що лежить 115 миль на південний схід від Едмонтону. Хоч цей прапор небаром по тім, як люди пробудились зо сну, стягнено в згаданім місточку, наступило велике заворушення умів. Головно занепокоїла поява цього прапору такі поважні інституції як Канадійський Леґіон, Т-во Червоного Хреста, а навіть міську раду на чолі. Скликано негайно міську раду, і ця припоручила поліції перевести якнайстисліші розсліди в тій справі, щоб винайти тих, що допустились цього проступку. Кинуто теж підозріння на чужинців, що в більшім числі замешкують околицю місточка Кестор, хоч вони і не належать до ворожих чужинців, що це мабуть вони зробили. Тут треба додати, що чужинців у часі воєнної гістерики трактують нераз у Канаді як жидів у царській Росії, коли чорносотенні маси кричали „бей евреев і спасай Расію", або як всіх неарійців, а головно жидів трактує націстична Німеччина або як „куркулів" і буржуазію большевицька Росія. Навіть поважний консервативний дневник в Едмонтоні „Едмонтон Джорнал" написав з того приводу статтю п. н. „Переворотні елементи небезпечні". У тій редакторській статті пише цей денник, що хоч вивішення великого прапору зо свастикою належить трактувати як дрібничкову подію, то вона може потягнути за собою більше замішання з огляду на події в Норвеґії і інших краях і сконстатування факту, як важну ролю грає зрада в підбоях націстичної Німеччини. Дальше згаданий часопис пише, що в Канаді є без сумніву на волі поважне число людей чужинецького походження, що бажає собі побіди Гітлера. Уряд певно знає про них, однак він повинен застановитись над тим, яку вони шкоду можуть спричинити Канаді, як що трапиться нагода до цього.

Цей денник писав у дальшій части цеї редакторської статті, що на початку війни Канада подібно як Британія обійшлася дуже по „джентельменськи" з ворожими чужинцями, і мабуть піде слідом за Францією та признасть за нелеґальну комуністичну партію. Це останнє власне й сталось: У Канаді комуністичну партію справді признано нелеґальною.

Згадана редакційна стаття кінчилася словами: „Велика частина канадійського населення є роджена заграницею або є чужинецького походження. Велика більшість з них є незвичайно льояльна і рішучо бажає помогти свому прибраному краєві в розгромленні гітлерівської загрози для цивілізації. Тим, що не є льояльні, не треба дати навіть на хвилину вільну руку для переворотної діяльности. Любов свободи і свобода слова не повинні мати дозволу прикривати на знищення Канади". Такі почування висказує поважний консервативний дневник з приводу такої, як сам признає, маловажної події, вивішення прапору зо свастикою в маленькім місточку! А тимчасом, на скільки тепер це показується з мовчанки кесторської поліції й албертійської преси, ціла та подія з вивішенням прапору зо свастикою в Кестор вже відай не провокація зо сторони націстів або ворожих чужинців, а звичайні хлопчачі збитки і то тих, що родились у Канаді і не є чужинецького похо-

Микола Голубець.

ЖОВТІ ВОДИ

Історичний роман.

(64)

— А як же буде з чайками, що ждуть гасла до нападу на фльоту падишаха?

— Коли вони не виплили на море до нині, то вже й не виплинуть, хіба, що ми, відмовою вашо дружби примушені, іншого шляху до визволення пошукаємо...

Щойно по довшій хвилині промовив хан:

— Коли так, то покляніться тут перед нами, перед вашим і нашим Богом, що заміри ваші щирі й що за словами вашими не чаїться підступ ні зрада.

З брязком добули козаки шабель і поклавши пальці на лезах, промовили хором:

— Боже! Всеї видимої й невидимої твари содітелю! Ти, що відаєш людські думки й у людських серцях перебуваєш! Присягаємо перед Тобою, що все, що думаємо, говоримо й чинимо, по правді й по щирости чинимо й чинити будемо!

Хан похилив чоло й склав руки на грудях на знак своєї співучасти в урочистому акті. Те саме зробило його окруження й довго ще потім як затихло останнє слово присяги, царила мовчанка в посольській салі. Нарешті хан промовив:

— Богові хай буде дяка за все, що Він нам посилає. Війна і мир, що сплелися з собою мов ніч ідень, однаково милі Його серцю як усе, що Він сотворив. Від сьогодні хай буде мир між нами й благородним народом козацьким.

— Від нині і до віку! — перебили хором козаки.

— Старшому вашому, приятелеві нашому, пану Хмельницькому передайте наше дружне поздоровлення й оцей гостинець.

Пара придворників поставила перед козаками столик, на якому вилискувався розкішний черкеський панцир, золотом гаптований сагайдак, рожевий брокатовий жупан, контуш з темно - зеленого французького сукна й шабля в злотокованій опраті.

— Усім, що правлять славетним військом запорізьким передайте наш привіт.

Козаки поклонились в пояс.

— А оце вам письмо до брата й вірного слуги нашого, преславного мурзи перекопського Тугай бея, що скоріше аніж Диван щось постановить і нам прикаже, обміркує з вами все, що треба буде зробити для нашої приязни.

Хан передав козакам листа в шовковому мішку й зійшов з підвищення на знак; що послухання закінчене. Козаки поклонилися тричі в пояс ханові та окружаючим його мурзам й попереджувані придвірниками, що несли гостинці, вийшли з салі. До гостинниці їхали кінно в окруженні ханської ґвардії.

Тогож вечора виїхало посольство з Бахчисараю й подалося до Перекопу.

Перекопський мурза Тугай бей належав до найвірніших васалів Іслям-Ґірея. Як він войовничий і нагальний, умів єднати воєнне щастя з дипльоматичним хистом. Знав, коли коритися ханові, а коли... бунтуватися й „проти" його волі йти війною на сусідів.

В листі, що йому привезли козаки від хана було сказано, що тепер ні Порта ні ханат не може встрявати в війну з Польщею, але... раз козаки звернулися до хана за допомогою, то трудно їм її відмовити. Одинока рада — збунтуватися проти хана й вийти з Диких Піль проти його волі!...

— Он як! — підсміхнувся Тугай бей, причитавши ханського листа. — Ну й гарно! Збірався я на вас, панове, а доведеться з вами руку тримати. Трудно, раз така вже Божа й ханська воля...

(Дальше буде).

Побожний.

Хвалилася сусідка сусідці:

— О, мій чоловік дуже побожний. Ще не трапилося ніколи, щоб мене коли в неділю бив.

НА РІЖНІ ТЕМИ

ПОМІЧ.

Американський письменник Шервуд Андерсон, обїхавши багато сіл і міст, ствердив, що американці тепер загально сподіваються, що аліянти переможуть.

Одначе, додав він, американці не хочуть іти до війни.

З такою поміччю аліянти можуть пропасти.

У ЧОМУ СИЛА.

Закликав суддя Стенлі Рід на урочистості в Колумбійськім університеті в Ню Йорку студентів „забезпечити демократію".

Говорив він і про те, в чому сила авторитативної влади. Мовляв, у тому, що вона осліплює людей скорими рішеннями й скорою акцією.

Коли авторитаризм є небезпечний цим осліплюванням для університетських студентів, що можна говорити при інших?

ЧИ ВИДЕРЖАТЬ.

Каже американський публіцист Реймонд Клепер:

Як аліянти подержать Гітлера й не дадуть йому виграти, то правдоподібно Америка прийде, щоби завдати йому останній приголомшуючий удар.

Отже тепер багато залежить від того „як".

ТРИ АМЕРИКАНСЬКІ РЕВОЛЮЦІЇ.

Каже цей самий Клепер, що тепер Америка переживає третю революцію.

У першій революції 13 американських кольоній добули незалежність від Европи й завели свій уряд. У другій революції, що її називають американською громадянською війною, стверджено союз американських стейтів як нерозривний.

У третій революції ціла західня півкуля буде зіллята в одну цілість.

АМЕРИКАНЦІ.

Бенджемин Апел вибрався автом зо жінкою в подорож по Америці. Їздив, заходив з людьми в розмови, розпитував їх про їх життя, а потім їх відповіди й оповідання видав книжкою.

Цікаву ґалерію зібрав він у цій книжці. Пише про 16-літню дівчину, що питалася його, чи це порядно ходити з филипинцем. Про поліцая з одного пенсилвенійського містечка, що дивувався, коли вернуться фабрики до міста. Про робітника в одній шікаґовській різниці, що пішов до роботи, бо поліції ставали застрічі. Про провідника в Голівуді, що заробляє по 3 доляри за те, що показує доми славних людей у Голівуді. І т.і.

Кажуть критики: все це належить до Америки.

ЦІКАВО.

Дороті Томпсон, відома американська журналістка, пише в „Ню Йорк Геральд Трибюн" публичного листа до американського конґресу.

У цьому листі вона каже, що Злучені Держави не повинні обмежитися фінансовою поміччю аліянтам, але приступити до війни на рівні з Англією й Францією. Як програє Франція й Англія, тоді Злучені Держави стануть невільником Гітлера.

Це все може бути, але що зробити Злученим Державам з президіяльними виборами?

ХТО ПЕВНИЙ, ТО ПЕВНИЙ.

Якби британська фльота була знищена, каже Дороті Томпсон, тоді Німеччина зробила би нацистичні революції по ріжних південно-американських краях.

Вона каже: Я не кажу, що це станеться правдоподібно: я кажу, що це станеться певно.

Це все гарно, що вона така певна, але що зробити з людьми, які такою певністю так скоро не заражуються?

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ВИЛКС БЕРІ, ПА.

Скликання зборів.

Заходом підписаного ініціятивного комітету, зложеного з деяких урядників і членів У. Н. Союзу, У. Р. Союзу, Провидіння і Народної Помочі, з цілого повіту Лузерн, скликається загальні збори всіх відділів названих запомогових організацій, церковних громад, клюбів та інших угрупувань в цілім повіті, до нової шкільної галі при українській парохії на Н. Рівер і В. Честнат Стр., Вилкс Бері, в неділю 9. червня, в год. 6:30 вечором, в справі „Українського Народнього Дня", який має відбутись в неділю, 7. липня в Сен Сузі Парку. Кожний відділ, товариство, і церковні громади повинні вислати по 3—4 представників на ці важні збори. Ціль дня: зібрати фонди „Конґресовому Комітетові" на акцію допомоги Україні. Тимчасовий комітет погодився вповні, щоби на ці збори запросити всіх священиків до участи в цій так великій обєднаній українській манїфестації. Цей „День" має бути продовженням того настрою і запалу, з яким делеґати розїхались домів з Конґресу Американських Українців у Вашинґтоні.

Урядники і члени відділів У. Н. Союзу: І. Чолій, Л. Худоба, Тео. Гриньків, І. Мельник, І. Онищак, І. Вельгош, пані Катерина Лукач, Т. Шнур, П. Герман, В. Валіґун, пані Марта Помис, пані Анна Герман, М. Филипс, Ст. Лаврик, С. Шопяк, І. Барнась, М. Негребецький, Іван Малищак, предс. Окружного Комітету У. Н. Союзу.

Урядники і члени відділів Українського Робітничого Союзу: В. Сенюк, П. Лавний, В. Крайківський, І. Глива, Н. Ярош, І. Цебрик, І. Лисканич, М. Деренюк, М. Ґлобовський, І. Няй, Т. Запотіцький, Я. Мекелита, пані К. Сьома, Гр. Русенко, Тео. Целень, Тео. Басараб і Д. Лохайовський.

„Провидіння": Николай Леськів, пані Параска Зінковська, Михайло Кухта, Михайло Іванчик, Михайло Стець, пані М. Малко, пані Гр. Русенко, Михайло Матвіїв.

„Народної Помочи": Петро Пшик, Іван Плекан, Дмитро Головчак, урядники.

ГЕМТРЕМК, МІШ.

Свято в честь Е. Коновальця.

Заходом відділів ОДВУ і Золотого Хреста, влаштовано святочну Академію, в честь блаженної памяти покійного полк. Е. Коновальця, в неділю 26-го травня ц. р. Як було заповіджено в другій годині, зійшлися люди до Української Хати. З галі походом пішли до церкви, де о. д-р Степан Тиханський в 2.30 п. п. відправив молебень і панахиду та виголосив в церкві патріотичну проповідь. З церкви походом вернули до галі. Галя була вщерть заповнена. Зараз почався концерт. Вінок зложила мала школярка П. Зола Вступне слово виголосив о. д-р Тиханський. Відтак хор „Думка" під батутою п. Івана Атаманця, відспівав пару пісень. В тім концерті мали співати два хори. Але з невідомих причин парохіяльний хор ім. І. Котляревського відмовився в останнім тижні, тому хор „Думка" змушений був брати участь в цілім концерті. Хоч як був змучений диригент цього хору, бо того дня вернув з конґресу в Вашинґтоні, то дуже гарно виконав свій обовязок. Невже така вдача наших людей, що чим більше перемучені, тим краще сповняють свої завдання?

Подяка належиться хорові „Думка", зокрема п. І. Атаманцеві і його дружині пані Надії, від Організації Державного Відродження України і від Золотого Хреста. Хоч у нас є більше хорів в Дітройті, і в Гемтремку, то на першім місці є національний хор „Думка", під батутою І. Атаманця. Цей хор ще нікому не відмовився чи в святі, чи в якім іншім виступі, а радо спішить з помочею. Честь хористам за те. Співайте здорові, і будьте далі на услугах суспільности. Розносіть славу нашої пісні поміж людей, своїх і чужих. Гріхом булоб не згадати і поодиноких солістів, як Маруся Косіковська, з Віндзор, Канада, і декляматор І. Косіковський з Віндзор; школярка Текля Шандак відспівала дві пісні, до яких її мама зложила слова. На піяні акомпаніювала Марія Гук, школярка. Деклямували ще Ганя Будор, школярка і панна Маруся Костюк. Реферат, відповідний до свята виголосив п. В. Душник, редактор „України". Слово забирали д-р А. Т. Кібзей і І. Іванчук. Це свято лишиться надовго в памяти присутніх. Чудово дописали як публика, так і виконавці програми.

Данило Рубаха.

З ДНЯ

КРІЛИК І КУРОЧКА.

Розкажемо ось таку історію: Був собі раз крілик. Гарненький, сірий крілик. Він бігав по стайні, нікого не зачіпав, лиш деколи, для скріплення свого авторитету тупнув ногою. Був милим створінням і, здається, здавав собі з того справу. Деколи господар клав собі його на коліна, гладив рукою і любувався його гарненьким виглядом. Крілик радів з того, замикав з вдоволля очі і думав: „Приємно лежати тобі на колінах і слухати, як твоя рука легесенько пересувається по моїй шкірі. Але та рука колись відкрутить мені голову", заключав нагло крілик, стріпувався і пробував вирватись господареві з рук.

ТОВАРИШКА.

Той крілик мав товаришку, на диво не кріличку, тільки курочку, спокійну, скромну, дурненьку. Вона також безжурно ходила по стайні, порпала в порosі, підспівувала собі курячим голосом, коли ніхто її не підслухував і так проводила дні за днями. Вона справді не мала таких сумних думок про смерть, які деколи мав крілик, бо сумні думки вона все відсувала на пізніше, немов Скарлет О'Гара в „Ган вид ди Винд": „Я нині не можу про те думати. Я подумаю про те завтра". Так відкладала думку про смерть „на завтра" і наша курочка, та безжурно переживала дні. Зрештою, хіба приповідка не говорить, що від долі не втечеш, чи: що має висіти, не втоне?

Курочка дуже любила підходити ближче до крілика, а цей любив підходити до курочки. Зрозуміло, що з огляду на расову ріжницю, вони мусіли держати належну віддаль. Всетаки, не було сумніву, що вони любили своє товариство.

НАСТАВЛЕННЯ.

Внаслідок довгої неволі, чи може „пацифістичної ідеольоґії", вони обоє були цілком позбавлені бойового, зачіпного, панівного світогляду. Вони інстинктом відчували своє призначення, але не робили нічогісінько, щоб те призначення якось обійти. Замісць відважно глянути долі в очі і кинути їй визов, вони щодня повторяли фільософію Епікура, що — як довго ти живеш, не журися смертю, бо ти ще живеш; колиж помреш, вже запізно журитися; найкраще смертю цілком не журитись; хто боїться смерти, той вмирає багато разів; хто її не боїться, ніколи не вмирає.

ПЕРЕМІНА.

Але сталося раз так, що крілик, у присутності курочки, нехотячи тупнув ногою й її перелякав. Курочка почала втікати. Це в першій хвилині здивувало крілика, а далі наповнило його якоюсь дивною, дотепер невідомою приємністю. „Вона боїться мене!" повторював крілик, а розкіш цього нового почування розпирала йому груди. Щоб продовжити це почуття, він побіг за курочкою.

Курочка хвилину втікала. А далі зупинилась. В ній також пробудилось якесь почуття, якого вона передтим не знала: почуття сорому. „Я буду втікати перед кріликом?" — подумала вона, зупинилась і обличчям повернулась до крілика. Той собі зупинився і вибалушив здивовані, дещо заляканi очі. „Ага, ти мене боїшся", подумала тепер курочка і зробила пару кроків в напрямку крілика. Той почав втікати. Тепер курочка раділа почуттям, що ось крілик її лякається!

ЗАБАВА.

Цього дня вечором, ні крілик, ні курочка не могли цілу ніч спати. Вони сотки разів переживали подію з дня і старались у думках оживити те приємне почуття, якого вони зазнали в часі останньої стрічі. Нетерпеливо вони очікували сходу сонця, щоб чимскорше знов поспішити на побачення. Як тільки вони зустрілись, почали наново небезпечну забаву залякування.

Але раз курочка забулась і замісць втікати, зупинилась на хвилю, аби дзобнути зерно. Крілик у тій хвили сіпнув її зубами за хвіст і висмикнув одно піря. Курочка обурилась і дзьобнула крілика в чоло. Цей знов сіпнув її за підгорля. Почалась боротьба, яка закінчилась проливом крови.

КІНЕЦЬ.

Відтепер вони обоє обернулись у непримиримих комбатантів. Це вже не була забава, тільки боротьба на смерть і життя. Чубились вони щодня і заливались кровю. Аж раз їх у тайку завзятій боротьбі застав тхір. Побачивши їх, тхір аж зжахнувся. „Дивіть, курка з кріликом беться! Чи хто таке бачив? Що вже на тім світі не діється!" — приговорював тхір і почав їх розривати.

По кількох хвилях курка і крілик лежали неживі. Тхір, далі крайно обурений їхньою поведінкою, обскубував курку, відривав частину за частиною і пожирав. „І хтоб то таке бачив", повторював він раз-у-раз, випльовуючи піря. По курці він взявся до крілика. Перший раз у житті він поїдав тіла своїх жертв з правдивим переконанням, що робить добре, взнесле, гуманне діло.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Тов. Зап. Січи, від. 367., відбудуться в вівторок, 11. червня, в год. 7:30 вечором. Проситься всіх членів явитись на зборах та вирівняти свої вкладки. Котрі члени ще не забрали чеків-дивіденди, хай прийдуть на збори і візьмуть, щоб опісля не було запізно. Пригадується ще раз, приєднуйте нових членів, як дітей так і старших. — Сорохтей, Лиско, Дмитрів.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Повідомляється всіх членів Тов. Єдність, від. 163., що через літній сезон збори будуть відбуватися на тижні. Отже чергові місячні збори відбудуться в середу, 12 червня, в годині 8. ввечорі, в Клюбі Горожан, 847 Н. Френклин ул. Проситься всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до порішення. — Уряд.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Місячні збори Бр. св. Стефана, від. 221., відбудуться в неділю, 9. червня, в 12. годині вполудне, в салі церковній, при Оклей і Райс ул. Делеґат здасть звіт з Конґресу. Просимо довгуючих членів, щоби постаралися заплатити свої довги, бо в противному разі будуть подані до суспендації. Тому, що є важні справи до обговорення й вирішення, приявність на зборах всіх члениць і членів є конечна. — Ф. Васильовський, предс.; О. Дутчак, кас.; Т. Шпікула, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

АМЕРИКАНСЬКА ВАЖКА АРТИЛЕРІЯ НА ФОРТІ ТИЛДЕН КОЛО НЮ ЙОРКУ.

Ця гармата може викинути кулю, що важить близько тони, на 17 миль. Кожна куля коштує 3,000 долярів.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ПРОСВІТНІ І КУЛЬТУРНІ РАДІОВІ ПРОГРАМИ

Хоч вживання радія для просвітних і культурних цілей надальше остається ограничене, то однак є вже під цю пору достаточна скількість радіових програм, що служать як справжня поміч для тих людей, котрі стараються поширити своє знання та розуміння світа, в котрім живемо.

Американський Музей Історії Природи, а також Народне Товариство Освіти — це найновіші додатки до ряду освітніх інституцій, котрі вживають радія в цїли ширення загальної освіти. Ці інституції запросили визначних учених для виголошування промов при помочі радія на ріжнородні наукові теми.

Деякі стейтові каледжі та університети мають вже свої години на своїх місцевих радіових стаціях, з котрих виголошують наукові лекції з історії та літератури.

Вашинґтонське Освітне Бюро має свої радіові програми кожного тижня в четвер, котрі виголошує Ватсон Дейвис на тему: „Пригоди в науці". В склад тих радіових промов входять теж переповідження розмов з визначними вченими людьми.

Гейден Планетерій співпрацює з ними в цїли виконування радіових програм кожної пятниці вечером, знаних під назвою: „Людина зпоза зір". Ці радіові програми драматизують працю та висліди з досліджувань визначних астрономів.

Найновіші радіові програми Бюра Освіти Злучених Держав на тему „Демократія в діянні", передають активну працю федерального правительства.

Популярність вільної трибуни росте.

Почавши від місяця жовтня м. р. старанням „Тавн Гол" в Ню Йорку, відбуваються кожного четверга вечором радіові програми на ріжнородні теми під назвою „Америкас Тавн Мітинґ оф ді Ейр", що стали популярною силою для політичного освідомлення. Зорґанізовано такі ґрупи слухачів і дискутантів по багатьох містах і громадських центрах, бібліотеках, школах та церквах. У звязку з тими радіовими програмами, Дорадча Служба приготовила курси читання на біжучі теми.

Програми виказують низку загальних питань, обговорюваних з ініціятиви „Америкас Тавн Мітинґ оф ді Ейр", а саме: Які є правдиві цїли европейської війни? Чи наш конституційний уряд знаходиться в небезпеці? Чи треба продовжувати ограничення хліборобської продукції? Чи має надальше урядувати Комітет Даєса? Чи Америка потребує примусового обезпечення здоровля? Як може фільософія і релігія заспокоїти сучасні потреби? Які є головні ріжниці між републиканською і демократичною партіями?

Існує ще чимало інших вільних трибун, де виступають передові люди та слухачі, готові засісти кругом стола до спільної дискусії. Визначнішими є такі: „Народня Плятформа", що відбуває наради в суботу вечорами, обговорюючи народні та міжнародні питання про соціяльні науки, політику та економію, якими проводить широко знаний лектор — Лаймен Брайсон; тижневі вільні трибуни про міжнародні справи, які веде професор Джеймс Дж. Матвел з Університету Коломбія (в суботу вечорами), а також дискусії в середу вечорами, знані під назвою „Публичні справи". Шікаґовський Університет і Товариство Заграничної Політики це ті (серед інших інституцій, що заряджують дискусіями „кругом стола" та вільними трибунами через радіо.

ФЛІС.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

СКРЕНТОН, ПА. Місячні збори відділу 280. відбудуться в неділю, 9. червня, в годині 2. пополудні, в Укр. Гор. Клюбі, 608 Вест Лакавана Еве. Присутність всіх членів є обовязкова. Рівнож пригадується всім членам, щоби старалися платити свої вкладки точно і не дальше як до 25. в місяці. Члени, котрі занедбують і спізняють. коли побачуть, що є суспендовані, щоби не нарікали на уряд, бо уряд своїми грішми не буде закладати. — О. Запоточний, гол.; В. Захарчук, кас.; Р. Рубльовський, секр.

АЛТУНА, ПА. Місячні збори Тов. Неп. Зач. Пр. Бог., від. 145., відбудуться в неділю, 9. червня, в годині 2. пополудні, в церковній гали. Просимо всіх прийти. — Е. Патронік, секретар.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Дарахівщина, від. 275., відбудуться в неділю, 9. червня, вечором. Проситься членів і члениць зійтися на ті збори, бо є важні справи до полагодження. Члени, котрі ще не забрали своїх чеків-дивіденди, прошу прийти, а дістанете те, що вам призначене, бо секретар не буде за вами носити по гавзах. Припоминається довгуючим членам прийти й вирівняти місячні вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Ґречин, предс.; С. Рибак, рек. секр.

ОХОРОНА ПРОТИ ХРОБІВ-СТИНАЧІВ

Коли пересаджується розсаду, то ті рослини є за коштовні, щоби їх хроби-стиначі нищили. Де є підозріння присутности хробів стиначів, то посаджені рослини охороняти папером. До цего уживається бляшанки (кени) без дня з обох боків. Обвийте бляшанку довшим папером, ніж сама бляшанка. Один бік паперу загніть до середини бляшанки і встроміть в землю; папір притримайте, щоби лишився в землі навкола рослини, а бляшанку витягніть.

Для відгонення хробів, рослини можна підливати водою, до якої додається 1 ложку керосини до путні води. Отрую (періс ґрін) яку змішується з ґрисом і молесами, розкидається довкола рослин і вграбується, але це не таке певне, як охорона з паперу. Навіть самі бляшанки без дна з обох боків служать за найліпшу охорону проти хробів-стиначів.

ФЛОРЕНС ЛАЙВСЕЙ ВШАНОВАНА ВЕЧЕРКОМ У ВІННІПЕҐУ

Освітний комітет Української Жіночої Ради в Винніпеґу вшанував відому канадійську письменницю, Флоренс Рендал Лайвсей, що переложує українські твори на анґлійську мову, вечерком у салі Укр. Нар. Дому 20 травня. На вечерок запрошували пані Марія Дима й пані Тетяна Кройторова. Господинею вечерку була пані М. Мандрикова, а предсідницею пані П. Ґеникова. На вечерку було багато визначних українців, між якими знаходилися й письменники, артисти та освітні працівники.

Програму вечерка переплітано й співом та музикою. Пані М. Кошовська співала сольо. Відспівав кілька пісень Український Мужеський Хор під проводом п. І. Петруґи. Фортепянове сольо виконав п. Іван Мельник. До співу пригравала панна Ольга Левак. Паню Лайвсей представила публиці короткою промовою пані Ґеникова. Про письменницьку творчість пані Лайвсей розказав п. О. Івах. Опісля пані Лайвсей розказала, як тому 25 літ вона зацікавилася українськими піснями та письменством. Переказала, які митарства перейшли її переклади, нім появилися друком. Понад 20 літ тому вийшла друком її книжка „Сонґс оф Україна", а цього року її переклад повісти Квітки-Основяненка „Маруся". Має тепер до друку нову антольоґію українських творів.

Шанована перекладчиця перечитала цілу низку уривків з рецензії про „Марусю" і свій переклад Шевченкової поеми „Тополя".

По цім панна М. Корецька, голова освітнього комітету, подякувала пані Лайвсей за те, що вона своєю літературною працею познайомила канадійську публику з перлинами української літератури. На знак признання д-р Л. Гавірко вручила пані Лайвсей гарну китицю троянд.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 13. травня 1940. помер у Шікаґо, Ілл., довголітній член Бр. св. О. Николая, від. 106. У. Н. Союзу,

ПАВЛО ПИЩ.

Походив зо села Криниця, повіт Новий Санч, Західня Україна. Роджений дня 22. жовтня 1881., помер у 59 році життя. Похорон відбувся в суботу, 18. травня, з дому жалоби до церкви св. О. Николая, а відтак на вічний відпочинок на український цвинтар св. О. Николая. Вступив до Бр. і до У. Н. С. 24. лютого 1915. Був тихої вдачі, але був щиро жертвенний на всякі українські справи.

Покійний полишив у смутку жену Параскевію тай 12 дітей: Івана, Петра, Марію, Юлію (подружених), Стефана, Михайла, Анну, Ольгу, Катерину, Ірину, Вікторію, Павла (самотних).

В похороні взяли численну участь члени Бр. св. О. Николая, родина, кревні тай знайомі.

Смерть забрала щирого українського громадянина нам усім добре знаного в цілім місті Шікаґо. Нехай чужа земля Вашинґтона буде Йому пером! В. Й. П.!

Г. Дацьків, секр.

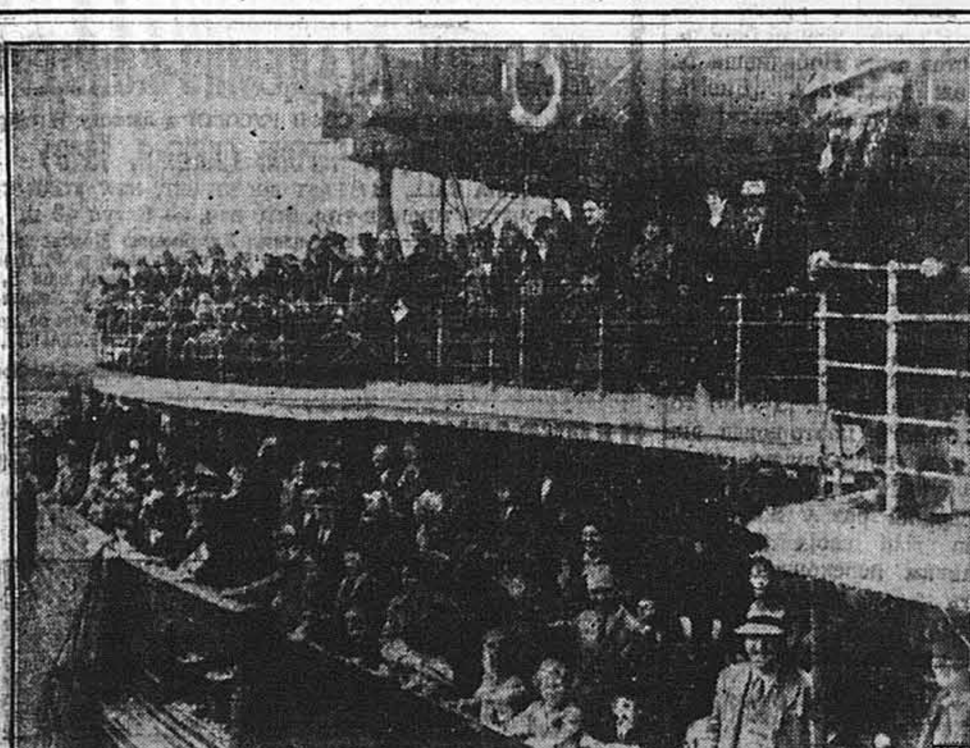
ВИРІБ ҐУМИ

ДЖЕРЗІ СИТІ. — Компанія Стандард Ойл заявила, що в разі потреби вона зможе виробляти на широку скалю штучну ґуму. Також зможе виробляти вибухові матеріяли

КАНАДІЙСЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ ДБАЄ ПРО ВОЯКІВ

Канадійські вояки на відпустці в Лондоні, Анґлія, знаходять те, що люблять в Клюбі Кленового Листка, удержуванім Канадійським Червоним Хрестом; там для них є де переспатися, перекусити і забавитися. Від коли клюб отворився, було в нім звиш 500 гостей і нераз було більше, чим можна було помістити. Обмірковувано потребу другого такого клюбу і тепер пропонується провадити будинок на 200 ліжок в тісній кооперації з військовою владою британської армії, яка попросила Канадійський Червоний Хрест перебрати цю нову інституцію. Одною з услуг, яку Клюб Кленового Листка робить для канадійських вояків, є зміна чеків і на їх бажання переховування частини на їх рахунок. Ця упрощена банкова система була великою благодатею для вояків підчас останньої війни.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ВЕРТАЮТЬСЯ ДО АМЕРИКИ.
Поклад американського корабля „Президент Рузвелт", що вихав з Ірляндії до Америки переладований американцями, радими втекти з Европи.

ТАРЗАН, ч. 21. За пізно.

Тарзан проголосив боєвий клич і миттю почав збирати біля себе малу дружину, аби поставити опір силі піратів.

Джейн і боґґду зачули цей боєвий клич. „Це Тарзан!", закликала Джейн. „Тарзан", повторила за нею малпа.

„Боґґду поможе Тарзанові!", поквапно заявила малпа. Потім вона схопила під паху Джейн і поспішила до корабля.

Але корабель почав якраз відбиватись від берега, створивши досить широку прірву між собою і берегом.